

ÖTEKİLER

ARİF ARSLAN : 1928'de Sivas'ın Gemerek İlçesine bağlı Karaöz (Maarifözü) köyünde doğdu. İlkokulu köyünde okuduktan sonra Pamukpınar Köy Enstitüsü'nü bitirdi. (1946). Uzun süre ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümünü bitirdi (1965). İlköğretim müfettişliği ve ortaokul öğretmenliği yaptı. Halen Kayseri'de ilköğretim müfettişi.

Köy enstitüsü öğrenciliğindenberi; Köy Enstitüsü, Demet, Çiftçi dergilerinin yanısıra çeşitli bölgesel dergi ve gazetelerde şiir yayımladı. Aşık Gerçekçi adıyla halk şiiri türünde de yazan Arslan, şiirlerini kitaplaştırmadı.

Arif Arslan, sanat anlayışını şöyle özetliyor: «Sanatın halka yönelmesini, halktan gelip yine halka gitmesini, halkı biçimlendirmesini, oluşturmasını istiyorum.»

ARİF BAŞ : Yozgat'ın Bahadın köyünde doğdu. İlkokulu köyünde, orta öğrenimini Pazarören Köy Enstitüsü'nde tamamladı (1944). Çeşitli köylerde 18 yıl süreyle öğretmenlik yaptı. Öğretmenlikten emekli olduktan sonra köyüne yerleşti. Şimdilerde Yozgat İl Genel Meclisi üyesi bulunuyor.

Kısır (öykü-1970) ve Aşık İbrahim (derleme-1973) adlı iki çalışması var.

Sanat anlayışını kısaca şöyle özetliyor: «Köşk sakinlerini dindiren, hoşça vakit geçirten bir anlayışın dışındayım.. Toplum gerçeklerini, iç gerçeklerini yansıtan, sosyal sınıfları kapsayan, kavrayan bir anlayış... Böylece binlerin değil, milyonların, milyarların yanında olmalı sanatçı. Sanat işlevini bu yolda sürdürmeli...»

HÜSEYİN BAŞARAN : 1943 yılında Lüleburgaz'ın Ceylan köyünde doğdu. İlkokulu köyünde okuduktan sonra Kepirtepe Köy Enstitüsü'nü bitirdi. Bir süre köy ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra, Gazi Eğitim Enstitüsü İngilizce Bölümünü bitirdi. Halen İstanbul'da öğretmen

Köy ve Eğitim, Demet, İmece, Yeni Ufuklar, Varlık dergilerinde daha çok şiirleriyle gözüktü. Şiirlerini kitaplaştırmadı.

Sanat anlayışını şöyle özetliyor: «İnsandan yanayım. Onun eğitilmesini, gelişmesini, istenen düzeye ulaşmasını diliyorum. (Sanat sanat içindir)den çok, (sanat toplum içindir, bizim içindir) diyorum.»

HÜSEYİN ECER : 1932 yılında Malatya'nın Topraktepe köyünde doğdu. İlköğrenimini köyünde, ortaöğrenimini Akçadağ Köy Enstitüsü'nde tamamladı (1947). Malatya'nın çeşitli köylerinde yıllarca ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümünü dışardan bitirerek ortaöğretime geçti (1961). Bu tarihten sonra çeşitli ortaokullarda görev yapan Ecer, hâlen İctanbu'da görevini sürdürüyor.

Yazınsal çalışmalarına ilkokul öğretmenliği yıllarında şiirle başlayan Ecer, çalışmalarını öykü ve romanla sürdürdü. Öykü ve roman çalışmalarını kitap bütünlüğünde yayımlayamayan Ecer'in bir şiir kitabı bulunuyor: Yitik Yaşantılar (1968).

Sanat anlayışını ve neyi vermek istediğini şöyle anlatıyor: «Birlikte yaşadığım, acılarına, sevinçlerine, kinlerine ortak olduğum yoksul köy emekçilerinin yaşamlarını dile getirmektir amacım. Toplumda ezilenlerin acılarını, sömürölmelerini dile getirirken; bunun hep böyle sürmeyeceğini, birgün bu yanlışlığın sona ereceğini ve bunun da dışarıdan birinin değil yine kendilerinin gerçekleştireceklerini sezdirmeyi amaçlıyorum.»

YUSUF GÜR : Bir şiirinde şöyle anlatıyor yaşam öyküsünü :

«Rasgele doğmuşum
Ezbere ezbere büyüyorum
Yanlışlıkla öleceğim.»

1931'de Amanosların eteklerindeki Cindili (Yoncakaya) köyünde doğdu. İlkokulu köyünde okuduktan sonra Düziçi Köy Enstitüsü'nü bitirdi. Bir süre köy öğretmenliği yaptıktan sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümünü bitirdi. Halen Hatay'da öğretmen.

Enstitü öğrenciliği döneminde yazmaya başladı. Türk Dili, **Pazar** Postası, Salkım, Demet dergilerinde ve TÖS gazetesinde şiir ve düz yazılarıyla gözüktü.

Yayımlanmış ürünleri şunlar : Düziçinden Kore Kahramanlarına (Şiir-1950, M. Aksu'yla birlikte), Dede Korkut Masalları (inceleme-1958). Nasrettin Hoca Fıkraları (manzum uyarlama-1959).

Sonraki şiir, öykü ve düzyazılarını kitap halinde toplamadı.

Yusuf Gür'ün sanat anlayışı şu noktada odaklaşıyor : «Edebiyat, amacı halkı sürgit uyanık tutma uğraşı, sapmalara karşı. Görevi de halkın sözcülüğü.»

ESEF IŞIK : 1925 yılında Kayseri'nin Sarız ilçesine bağlı Yalak köyünde doğdu. Köy ilkokulunu 1937'de, Pazarören Köy Enstitüsü'nü 1944'te bitirdi. Uzun yıllar öğretmenlik ve gezici başöğretmenliklerde bulundu. Ceyhan Sakarya ilkokulu Müdürlüğünden emekliye ayrıldıktan sonra 1977'de öldü.

Özellikle 1950'den önce Köye Doğru, Yurt ve Dünya, Yeni Adam, Adımlar, Edebiyat Dünyası dergilerinde köy notu, öykü, şiir türünde ürünlerle gözüken ve ilgi çeken Esef Işık, çalışmalarını sürdürmedi.

Sanat konusunda şunları söylemekle yetiniyor: «Toplumcu olmayan ve toplum dertlerini dile getirmeyen bir sanat bence sanat değildir. Ve bunun dışında bir sanatsal uğraşmayı yersiz, gereksiz sayarım.»

HASAN KALENDER : 1934 yılında Malatya'nın bir köyünde doğdu. İlköğrenimini köyünde, ortaöğrenimini Akçadağ Köy Enstitüsü'nde tamamladı (1951). Bitlis ve Malatya'nın çeşitli köylerinde öğretmenlik yapan Kalender, 12 Mart döneminde bir yılı aşkın süre tutuklu kaldıktan sonra genel afı tahliye oldu. Halen İstanbul'da öğretmenlik yapıyor.

Yazın çalışmalarına şiirle başlayan Kalender, özellikle Varlık dergisinde yayımlanan «Gardaşım İstambul» başlıklı mektup türündeki dizi yazılarıyla dikkati çekti. Sosyal Adalet, Birlik, İmece ve Türk

Soiu dergilerinde yazı çalışmalarını sürdüren Hasan Kalender, bu arada Malatya'da örgütlen ve Kuşak dergilerini çıkardı. Çeşitli yere gazetelerde köy ve köylü sorunlarına ilişkin yazılar da yayımlayan Kalender, şimdilerde yazın çalışmalarını bırakmış görünüyor.

İBRAHİM KUYUMCU : 1928'de Ordu'nun Uzunisa köyünde doğdu. Köy İlkokulunu 1942'de, Beşikdüzü Köy Enstitüsünü 1946 da bitirdi. Okul bitimi girdiği Yüksek Köy Enstitüsü'nün 1947'de kapatılması üzerine, Ankara Tarım Alet ve Makinaları Yüksek Uzmanlık Okulu'nda öğrenimini sürdürdü (1949). Çeşitli ilkokullarda ve Sanat Enstitülerinde öğretmenlik yaptı. TÖB-DER kurucuları arasında yer aldı. Halen Ankara'da Motor Sanat Lisesi'nde öğretmen.

Köy Enstitüsü öğrenciliği yıllarında yazmaya başlayan Kuyumcu; Ülkü, Pazar Postası, Forum, Güney, Çağrı, Salkım, Köyden Köye, Yeni Ufuklar, Emece, Köy ve Eğitim, Ant, Türk Solu, Yön, TÖB-DER, Devrimci, Öncü, Yeni Tanın, Yenigün, Ulus, Barış, Yeni Ortam, Yeni Halkçı dergi ve gazetelerinde şiir, köy notu, deneme, inceleme, araştırma türlerinde yazılar yazdı.

Deneme ve incelemelerinin bir kesitini Bir Avuç Toprak İçin (1960) de topladı. Türkiye'de Toprak Sorunu Süreci (1976) ise toprak sorunları üstüne yapılmış bir inceleme.

Sanat anlayışını şöyle özetliyor: «Sanatın halk için olduğuna inanıyorum. Halktan birşeyler almayan, halka bir şey söyleyemeyen, yoksul halkın çilelerini/sıkıntılarını korkusuz, somut bir şekilde anlatamayan bir sanatı, ne tür bir yapıyla verilirse verilsin beğenemiyorum.»

HÜSEYİN SEZGİN : İzmir'in Narlıdere İlçesine bağlı bir köyde doğdu. Kızılçullu Köy Enstitüsü'nü bitirdi. Aynı zamanda Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'nün ilk mezunlarından.

Özellikle Yüksek Köy Enstitüsü Dergisi'ndeki «Mektuplar» dizisiyle büyük ilgi topladı. (Daha sonra Mehmet Yılmaz'ın Ümmühan Nispet'e Mektupları; A. Kemal Gözükardeş'in de İbiliye Mektupları, İbiliden Mektupları kitaplarıyla bu doğrultuda örnekler verdikleri görülür),. Sez-

gin, daha sonra Hep Bu Topraktan ve Demet dergilerinde çalışmalarını sürdürdü.

Yüksek Köy Enstitüsü bitimi, Gönen Köy Enstitüsü'nde ve başka yerlerde öğretmenlik yapan Hüseyin Sezgin, uzun bir suskunluktan sonra Edirne'de ilköğretim müfettişiyken 1971'de öldü.

MUSTAFA ŞANLI : Antalya'nın Başköy'ünde 1930-933'lerde doğdu. (Kesin doğum tarihi belli değil). İlkokulu, sonradan yerleştikleri Korkuteli'nde okuduktan sonra, Aksu Köy Enstitüsü'nü bitirdi (1950). Bir süre köy öğretmenliği yaptıktan sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümünü bitirdi (1954). Okul bitimi bir süre Aksu İlköğretmen okulunda, daha sonra da başka yerlerde çalıştı. TÖS kurucuları arasında yer aldı.

Vatan, Cumhuriyet, Yön, Kim, İmece, Demet, Kırkgöz, Sesimiz, Hakimiyet, Ulus, Kök gibi çeşitli dergi ve gazetelerde yazan Mustafa Şanlı'nın, deneme-gezi türünde bir kitabı var: Yeşil Kent (1967)

Şanlı'nın sanat anlayışı şu noktada odaklaşıyor: «Sanatı insan yapar. Öyleyse insan, sanatı toplum için yapmalıdır. Topluma varmayan, toplumdan olmayan sanatı ben kabullenemiyorum. Toprağın yarık insanlarını, fabrikanın emekçilerini, üretimi varedenleri işlemeli sanat.»

İBRAHİM ŞİMŞEK : 1926'da Niğde-Aksaray'ın İhlara köyünde doğdu. İlkokulu köyünde okuduktan sonra İvriz Köy Enstitüsü'nü bitirdi (1947). Çeşitli köylerde öğretmenlik yaptı. Kazandığı bir kursla Federal Almanya'da radyo-televizyon programcılığı kursuna katıldı. Halen Milli Eğitim Bakanlığı, Film-Radyo-TV. ile Eğitim Merkezi'nde televizyon programcısı ve filmyönetmeni olarak çalışıyor.

Şiir Diliyle Türk Tarihi (967), Serçecik gibi şiir kitapları yanında, oyun ve radyofonik oyun türlerinde Ocakbaşı Sohbeti, Kilitli Sandık (1970), Okul Oyunları (1970) gibi kitapları var.

Sanat görüşünü şöyle özetliyor: «Sanatın duygusal değil, toplumsal olmasını benimserim. Halkın yaşam koşullarının yalın olarak ve halkın anlayacağı biçimde yansıtılmasından yarar ummaktayım.»

HASAN TURAN : 1924 yılında Darende'nin Palanga köyünde doğdu. Turan'ın Palanga'lığı ancak altı ay sürdü. Bu köyde dirlik çıkarılamayan babası onları Çukurova'ya indirdi. Çocukluğunu Ceyhan'ın Mustafa beyli köyünde geçiren Hasan Turan, 1933 yılında köyün üç sınıflı okulunu, dokuz yıl sonra da beş sınıflı okulunu bitirdi. 1942 yılında girdiği Düziçi Köy Enstitüsü'nü 1947'de bitirdi. Uzun yıllar çobanlığını yaptığı köyüne öğretmen olarak atandı ve bu köyde 13 yıl çalıştı. Daha sonra değişik yerlerde görev yaptı. Şimdi emekli.

Köy Enstitüsü öğrenciliği yıllarında yazmaya başlayan Hasan Turan, 1945'de yayımlanan «Nem Alacak Felek Benim» şiiriyle büyük ilgi topladı. İki başka yaygın şiiri de «Ana Beni Eversene» ve Şenola Düşün Şenola..» Hasan Turan adı, bir bakıma türkü olarak da okunan bu şiirlerle özdeşleşmiştir. (*)

(*) - Bu türkülerin öyküsü için bk. Hasan Turan: Nemi Alacak Felek Benim, Ana Beni Eversene, İmece, Temmuz-1975; Çoban Yurtçu: Çankaya'da Köy Enstitüsü Hasta Bir Şair, Cumhuriyetten aktarma, Yeni Halkçı, 17.4.1974.

(**) Bu bölümdeki tanıtımlar, 1974'deki bilgilere dayanıyor.